



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Tractatvs IV. De motu corporis naturalis ab vna sunstantia ad aliam
diuersam, siue de conuersione substantiali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

CAPVT III.

Solutio alterius argumenti: ubi an alteratio sit continua?

18. **A**rguunt quintò: alteratio continua non est: ergo nec augmentatio. Consequentia perspicua est: tum ab æqualitate rationis, tum etiam quia alteratio cum augmentatione coniuncta est, ita ut dum una pars corporis per augmentationem comparatur, alia eius pars alteretur, ut experientia testis est. Antecedens verò probatur primo: quia si ignis trabem prope se positam continuè alteraret, ac calefaceret, sanè in ictu oculi totam illam calefaceret, omnesque eius superficies penetraret; siquidem in ictu oculi prope infinita sunt instantia: quare si quouis instanti aliquam trabis superficiem calefacit, sanè in ictu oculi nulla trabis superficies non calefacta manebit.

19. Secundo probatur idem antecedens: quia species soni per totam distantiam spatij, per quam sonus audiri potest, successiue diffunduntur: at ea successio continua non est, sed morulis interrupta: ergo idem de quavis alia alteratione dicendum est. Maior, minorque probantur: quia qui fabro prope adstat, simul mallei flagellum conficit, & sonum audit: qui verò longè abest, prius ictum videt, quam sonitum audiat: ergo quia species auditivæ successiue diffunduntur: cum autem in certa aliqua distantia simul, & in instanti diffundantur, in ea nimirum, in qua sonus simul auditur, instantique instanti non sit immediatum, aut continuum; sanè successio illa continua esse non poterit. Tertiò: quia lapis supra asserem positus continuè asserem non impellit, sed potius impulsus, & gravitatio, qua asserem deprimit, & fractitat, moris intermittitur: ergo idem de quavis alia alteratione dicendum est: antecedens suadetur: quia alias impulsus lapidis post duos annos, eiusque operatio lapidi impressa prope infinita forent; quod tamen falsum est, cum asser elapsis duobus illis annis nondum fractus sit.

20. Respondeo negatò antecedenti. Ad primam probationem contrariam dicendum est: imprimis ea solum convincit, alterationem totalem, qua integra trabs calefit, continuum non esse, sed morulis innumeris interruptam ob resistantiam ipsius trabis: neutiquam verò ea concludi quamlibet alterationem partialem, qua constat, continuum non esse. Deinde ne hoc quidem probat: sicut enim in spatio ictus oculi sunt prope modum infinita instantia; ita similiter in quavis particula trabis sunt propemodum infinitæ superficies, esto igitur quouis instanti una superficies trabis calefiat; inde tamen non fiet in ictu oculi totam trabem, sed dumtaxat aliquam eius particulam calefieri.

21. Ad secundam probationem contrariam dicendum est, quod species soni non continuè, sed simul, & in instanti diffundantur in certa aliqua distantia; ac proinde ab earum diffusionem in alia distantia discreta sit; eo quod instans ab instanti discretum, non verò ei immediatum sit. Hoc, inquam, ideo est, quia species contrario carent: cum ergo alia alterationes cum resistantia alicuius

contrarij coniunctæ sint, non est, cur & instantanea, & discreta sint. Aut secundo dic: quamlibet specierum diffusionem partialem continuum esse, esto totalis earum diffusio, quaquaversus auditur sonus, continua non sit. Vtramque solutionem in simili habes inter diluendum anterius argumentum, eiusque secundam probationem. Porro sciscitabitur fortasse aliquis, cur productio totalis specierum soni successiva sit, vel successione continua, vel successione discreta, ut falsi sumus. Respondeo: quia productio specierum soni, earumque diffusio dependet à motu locali soni, qui successivus est: vel enim sonus non producit speciem sui, nisi ubi præsens, vel certè parum indistans est, more quantitatis, quæ tactum per se, aut per speciem non producit, nisi ubi est; atque ita sonus continuè moveri debet, ut species diffundat: cur igitur diffusio specierum continua esse non debeat; sicut motus, à quo dependet, continuus est? Vel sonus producit speciem sui, ubi præsens nullatenus est: & sic non poterit diffundere simul species sui in tota distantia, in qua auditur, sed in parte eius distantia. Unde, ut in alia ulteriori parte eas diffundat, necesse est successivè moveatur versus eam spatij partem, in qua species profunderi debet: ac per consequens una, & alia specierum productio interrupti debet ea temporis mora, quæ necessaria est, ut sonus ab una loci parte ad aliam localiter moveatur, & impellatur. Animadvertite autem ad ea, quæ hic, & paulò superius dixi de sono, & eius speciebus supponi à me disputandi gratia, & quod dentur in rebus tales species, & etiam sonum esse qualitatem absolutam à motu realiter distinctam. Quid autem absolute sentiam de utroque puncto, constabit in loco.

Ad tertiam probationem contrariam dicendum est; lapidem supra asserem insidentem in eum continuo operari, & qualitates ad eius unionem continuam necessarias continuo destruere. Quod autem elapsis duobus annis operatio lapidis in asserem prope infinita, aut etiam absolute infinita sit; non obstat: cum ea infinitas sit proportionalis, & secundum quid, atque adeò insufficiens, ut asserem frangat, atque dissolvat: Sicut etiam calor ut duo infinitas partes proportionales continet, & tamen in sufficiens est, ut frigiditatem omnem aquæ, omnemque temperiem ad eius conservationem necessarium destruat.



TRACTATUS IV.

De motu corporis naturalis ab una substantia ad aliam diversam, siue de conversione substantiali.

CAPVT PRIMVM.

Quid, & quotuplex sit conversio?



CONVERSIO est transitus unius rei in aliam, ligni, verbè gratia in ignem. Quapropter quatuor terminos interiacet, duos terminos positivos, duosque terminos negativos: ex duobus positivis

positiuus alterum à quo, & alterum ad quem: & ex duobus negatiuis similiter alterum à quo, & alterum ad quem: siquidem lignum transit in non lignum, & non ignis in ignem; ubi lignum in ignem conuertitur: ignis autem & non ignis, lignum, & non lignum quatuor termini sunt: partim positiui, partim negatiui: partim à quo: partim ad quem, ut intuenti constabit. Omnis autem conuersio debet esse coniuncta cum pugna circa aliquod tertium positiuum, & reale; quod termino à quo, & termino ad quem successiue commune sit. Qua ratione; lignum, quod in ignem conuertitur, cum eo pugnat circa materiam primam, quæ in utroque successiue eadem est. Ceterum, esto destructo Angelo producatur lapis, Angelus in lapidem non conuertitur: quia inter Angelum, & lapidem nulla pugna nullaque naturalis impossibilitas interuenit: & vnum corpus esto aliud loco expellat, in illud non conuertitur: quia circa locum imaginarium, non verò circa aliquid reale, quod vtriusque intrinsecum esse possit, mutuo pugnant, & impossibilia sunt.

Porro hæc pugna, & impossibilitas vtriusque termini positiui à quo, & ad quem, esto plerumque naturalis sit, tamen interdum moralis esse potest, & proficisci ex solo beneplacito Dei: quare si Deus statueret, ut in aliquo subiecto lux, & albedo nunquam cohererent; agens, quod subiectum illud prius lucidum dealbaret, sanè & illud de lucido in album conuerteret: & quod illud prius album postea illustraret, certè & illud, de albo in lucidum conuerteret. Probatur: tum, quia impossibilitas moralis vera impossibilitas est, ut in exemplo posito cernere est: cur ergo ad veram conuersionem non sufficiat: tum, quia, si rex alicui senatoris officium auferre, eique officium prætoris eius loco conferre decerneret, profectò senator ille in prætorem conuersus diceretur: & tamen inter vtrumque terminum positiuum eius conuersionis sola impossibilitas moralis ex decreto regis vtrumque officium in eodem concurrere nolentis, non verò impossibilitas physica interuenit: tum denique, quia iustus peccando in peccatorem conuertitur, & è contrario peccator respiciens in iustum conuertitur; tamen iuxta non paucos Theologos inter peccatum, & gratiam iustificantem impossibilitas solum moralis interueniat.

Conuersio multifariam dissecari solet: alia enim est accidentalis, ut cum album in nigrum conuertitur: alia substantialis, ut cum lignum in ignem conuertitur: alia est formalis, cum vna forma in aliam definit, vnaue alteri succedit, ut in duobus exemplis positis cernere est: alia est materialis, cum inuariata forma vnum subiectum alteri succedit, aut in aliud definit. Qua ratione si lux verbi gratia de subiecto in subiectum adequatum migret, non per mutationem loci, sed per mutationem subiecti, quod sub eadem luce modò vnum, modò aliud sit, ut nonnulli à nobis supra lib. 2. tract. 2. cap. 1. citati arbitrantur, sanè vnum lucidum in aliud lucidum conuersione materiali conuertetur. Deinde, conuersio alia est partialis, qua vna substantia manente aliqua eius parte conuertitur, ut accidit in conuersione ignis in lignum: aliæque est totalis, qua vna substantia secundum se totam, & nulla eius parte remanente in aliam conuertitur, quæ transubstan-

tiatio appellatur, & huiusmodi est conuersio, qua substantia panis, & vini in substantiam corporis, & sanguinis Christi in mysterio Eucharistiæ conuertitur.

Quod autem conuersio non solum sit compositi in compositum, verum etiam propriè, & rigorosè loquendo vnius formæ in aliam; ex eo in primis patet, quia non solum compositum produci, verum etiam forma ipsa produci propriè dicitur: quis enim animam rationalem propriè creare, aut equinam generari neget? Cur ergo non solum compositum, verum etiam forma in aliam propriè conuertere negetur? Tum etiam id ipsum liquet ex illo Iacobi 4. cap. ibi: *visus vester in luctum conuertatur, & gaudium in merorem*: quibus verbis vnam formam accidentalem in aliam conuertere Apostolus asserit. Tandem suadetur idem: quia in conuersione materiali, qua vnum subiectum alteri sub eadem forma substantiali, aut accidentali succedit, vnum subiectum in aliud conuertitur: ergo & in conuersione formali, qua vna forma alteri in eodem subiecto succedit, vna forma in alteram conuertitur. Consequentia perspicua est: antecedens suadetur, quia in mysterio Eucharistiæ, quo corpus Christi substantiæ panis sub eisdem accidentibus succedit, vnumque subiectum in ordine ad eadem accidentia vicem alterius gerit, vnum subiectum in aliud propriè conuertitur; nimirum panis in corpus Christi, ut fide sanctum est: ergo &c. Quare nescio, quo iure conuersionem propriam vnius formæ in aliam negarit Pater Ægidius de Sacrament. quest. 75. art. 4. dubio 4.

CAPVT II.

An ad conuersionem desitione termini à quo, & productione termini ad quem opus sit?

Illud apud omnes certum, atque exploratum est, in omni conuersione vnius rei in aliam opus esse; ut aliquid de nouo esse definat, aliudque de nouo producatur: quoties enim aliquares in aliam conuertitur, vna alteri de nouo succedit in aliquo vero, & realimunere; quod absque aliqua desitione, & productione noua inintelligibile est: ubi enim duo in se quoad substantias, & circumstantias etiam omnes immutata maneant, omnisque desitionis, & exceptionis expertia, qua ratione vnum alteri de nouo succedere poterit? Ceterum illud valde controuersum est, an ad conuersionem vnius rei in aliam oporteat, ut id quod conuertitur, siue terminus à quo conuersionis verè in se definat esse; id autem in quod aliud conuertitur, siue terminus ad quem conuersionis verè esse incipiat, & in se de nouo producatur, an verò satis sit, ut circa terminum à quo, & terminum ad quem aliquid de nouo definat esse, aut de nouo ad esse producatur, videlicet vnio, aut præsentia localis, aliudve eiusmodi?

Prima sententia est, ad conuersionem requiri desitionem termini à quo, & productionem termini ad quem: ita P. Suarez tom. 3. in. 3. part. disp. 5. sect. 4. Hurtado disp. 1. de generat. à §. 19. Ægidius Conuincit ubi supra ad finem cap. præcedentis citatus, Arriaga disp. 1. de generat. sect. 4.

sect. 3. subsect. 1. ex Nominalibus autem Okamus, & Gabriel. in 4. dist. 11. q. 1. art. 3. dub. 2. & in can. lect. 40. ac denique à Schola Thomistica tantum non omnes. Cuius sententia, quæ communior est, prima pars in hunc modum suadetur. Primò: quia nulla conuersio nobis innotescit de facto existens, cuius terminus à quo esse non desinat: ergo desitio termini à quo ad conuersionem necessaria est: consequentia perspicua est: nisi enim ex iis, quæ de facto existunt & aperta sunt, naturam & essentiam conuersionis metiamur, nulla regula certa ad philosophandum de ea nobis supererit; sed quinis pro libito quiduis comminisci poterit. Antecedens suadetur: quia si de conuersionibus naturalibus sermo sit, nulla est, cuius terminus à quo esse non desinat: album enim verbi gratia non nisi desitione sui in nigrum conuertitur: lignum etiam non nisi prius destructum in ignem mutatur, & sic de reliquis id genus: si verò de conuersione supernaturali panis, & vini in corpus & sanguinem Christi sermo sit, eius etiam terminus à quo, nimirum panis, & vinum esse desinunt.

Secundo: quia in morte hominis homo conuertitur in cadauer; anima verò rationalis in formam cadauericam non conuertitur: non alia ratione, nisi quia homo desinit esse; anima verò rationalis non desinet esse: ergo vt aliquid in aliud conuertatur, conuersionisque terminus à quo sit, opus est, vt esse desinat. Minor, & consequentia perspicua sunt. Maior suadetur: quia cum anima rationalis non incipiat esse ex aliquo, sed potius ex nihilo creetur; non poterit sanè conuerti in aliud, præsertim cum non destruat. Tertiò: quia diuina essentia nequit in aliquid conuerti, aut alicuius conuersionis terminus à quo esse: at non alia de causa, nisi quia desinere esse nequit: ergo &c. Minor, & consequentia in aperto sunt. Maiorem P. Vasquez aduersariorum præcipuus, tom. 3. in 3. part. disput. 184. cap. 4. adeò manifestam iudicat, vt in questionem cadere non possit: eamque luculenter docuit Beatus Thomas 3. p. q. 2. art. 1. vbi loquens de essentia diuina sic ait: *ne ipsa potest conuerti in aliud, cum sit incorruptibilis, nec aliud in ipsam, cum sit ingenerabilis.*

Quartò: quia Christus esto desinat esse sub speciebus panis, iam in Stomacho corruptis, sub iisque ita corruptis, præsertim sub quantitate, alia substantia esse incipiat, nimirum chilus, & postea caro hominis; tamen Christus in chilum, aut carnem hominis non conuertitur: at non alia ratione, nisi quia absolute Christus esse non desinit, esto aliquo munere fungi desinat: ergo absoluta desitio termini à quo ad conuersionem necessaria est. Minor, & consequentia probatione non egent. Maior probatur: quia præterquam quod ex se absurdum videatur, Christum in chilum, carnem, & etiam vermes, ac excrementa conuerti; certè id Sanctis Patribus parum conforme esse apparet, apud quos nihil familiarius, quàm Christum in Sacramento altaris non tam conuerti in sumentem, quàm sumentes in se conuertere: quo certè alludit Author serm. 28. de verbis Domini apud Augustinum, qui censetur esse Ambrosius, aut ex illo ferè ad verbum desumptus lib. 5. de Sacramento, cap. 4. ibi: *non est iste panis, qui vadit in corpus, sed ille panis vite æternæ, qui anima nostra substantiam fulcit.*

Quinto argui potest: quia Verbum diuinum esto naturam humanam de nouo intrinsecè terminet, ac subsistentem denominet, atque adeò in tempore homo factus sit, tamen in hominem non conuertitur: at non alia ratione, nisi quoniam non desinit esse: hæc ergo desitio necessaria est ad id, vt vna res in aliam conuertatur. Minor & consequentia in propatulo sunt. Maior probatur ex illo Athanasij in Symbol. *Qui licet Deus sit, & homo, non duo tamen, sed vnus est Christus: non conuersione diuinitatis in carnem, sed assumptione humanitatis in Deum.* Demum arguitur: quia vt vnum conuertatur in aliud, conuersionisque terminus à quo sit, opus est, vt in aliud desinat esse: hæc enim duo non solum reciprocari, verum etiam coincidere videntur: opus ergo est, vt absolute esse desinat, cum desinere esse in aliud, absolute desinere esse complectatur.

Posterior verò præfata sententia pars, quæ magis ambigua est, & admissa priore à nonnullis recentioribus negatur, in hunc modum suadetur: nulla conuersio nobis innotescit de facto existens, cuius terminus ad quem de nouo non producat: signum igitur est, de ratione conuersionis eiusmodi productionem esse, vt paulo supra arguebamus. Antecedens quoad conuersiones naturales in conspicuo est: nec enim frigidum in calidum absque caloris productione, nec lignum in ignem absque huius noua productione conuerti vspiam visum sunt: idemque per omnes naturales conuersiones proculdubio tales discurrerent manifestum erit. Quoad conuersionem autem supernaturalem panis, & vini in corpus, & sanguinem Christi id ipsum antecedens suadetur autoritate Sanctorum Patrum, apud quos nihil solemnius, quàm in consecratione fieri, *confici, creari* corpus Christi. *Panis iste* (inquit Ambrosius lib. 3. de Sacramento, cap. 4.) *panis communis est ante verba Sacramentorum; ubi aduenerit consecratio, de pane fit corpus Christi.* Et Cyprianus serm. de coen. Dom. de Christo loquens: *qui vsque hodie, inquit, verissimum, & sanctissimum corpus suum creat.* Ratione etiam suadetur idem antecedens quoad posteriorem eius partem: quia nisi conuersio panis, & vini in corpus, & sanguinem Christi, horum nouam postularet productionem, solæque productione præsentia eorum accidentalibus sub speciebus consecratis staret; sanè eiusmodi conuersio substantialis non esset: at substantialis est, & transsubstantiatio à Concilio Tridentino inferius citando appellatur: ergo &c. Maior probatur: quia cum vnum corpus substantiale aliud loco expellit, in illud non conuertitur conuersione substantiali, nimirum quia licet ibi vna substantia alteri in præsentia accidentali succedat, tamen nulla substantia re vera producit: quomodo ergo Eucharistica conuersio substantialis esse poterit, si necessario non inuoluit nouam productionem substantia corporis, & sanguinis Christi? Et quidem, nisi productio termini ad quem de ratione conuersionis vt sic esset, non apparet, cur in conuersione panis, & vini in corpus, & sanguinem Christi ea intercedere deberet.

Secundò eadem posterior pars præfata sententia suadetur: quia ad conuersionem necessaria est desitio termini à quo, vt nuper ostensum est: ergo & productio termini ad quem. Tertiò: quia in diuinam essentiam nihil conuerti potest, esto diuina essentia munus aliquod rei creatæ de nouo gerere;

gerere, & loco illius vnionem aliquam intrinsecam in tempore terminare possit: at non alia de causa, nisi quoniam Deitas produci nequit. Quam rationem perspicue tradit Beatus Thomas 3. part. q. 2. art. 1. paulo suprà laudatus. Quarta tandem: forma substantialis alimenti in animam rationalem per nutritionem non conuertitur, esto alimentum in carnem & sanguinem hominis conuertatur, vt compertum est: at id ita se habet, quia quantumuis anima rationalis in eadem materia formæ alimenti succedat, ceterum non producit de nouo, sicut caro, & sanguis hominis de nouo producuntur: vt ergo aliquid sit terminus ad quem conuersionis, siue id, in quod aliud conuertitur, opus est, vt de nouo per actionem conuersiua producat. Maior perspicua est: qua enim ratione forma materialis alimenti in animam spirituales magis conuerti poterit naturaliter, quam lapis in Angelum, aliudve quoduis corpus in spiritum?

12.

Secunda sententia est, ad conuersionem vnus rei in aliam nequaquam opus esse definitione termini à quo, aut productione termini ad quem; sed satis esse, vt vna res alterius munere fungatur, denominationemque aliquam intrinsecam ab aliquo subiecto, siue forma de nouo suscipiat vna, quam alia prius suscipiebat. Hanc sententiam tuentur Scotus in 4. dist. 11. q. 3. art. 2. Lichetus in 4. & dist. 11. q. 4. art. 2. Tartaretus ibidem q. 4. & quodl. 10. q. 1. & Schola Scotistica plerique: ex Nominalibus, Maior, Alliaccensis, & alij: ex nostris P. Vasquez tom. 3. in 3. part. disp. 185. & cum eo non pauci. Productionem termini ad quem de ratione conuersionis non esse suadent: quia in mysterio Eucharistiæ vi consecrationis verborum panis, & vinum in corpus & sanguinem Christi verè, & realiter conuertuntur: at vi verborum consecrationis corpus, & sanguis Christi de nouo non producuntur: ergo ad conuersionem productio termini ad quem non requiritur. Maior patet, tum ex verbis Concilij Tridentini inferius citandi: tum ex his, quæ habet Ecclesia in profa quadam Missæ corporis Christi ibi: quod in carnem transit panis, & vinum in sanguinem.

13.

Minor probatur primò ad hominem contra plerisque aduersarios, iuxta quos conuersio postulat physicam impossibilitatem, & oppositionem inter existentiam termini ad quem, & existentiam termini à quo: qua ratione ignis ligno opponitur, nec sufficit, quod oppositio inter vtrumque terminum moralis sit, & ex solo placito Dei volentis alterum producere, nisi destructo altero: aliàs inquit, quod actio aliqua conuersiua esset, non ex natura sua, sed ex extrinseca Dei voluntate haberet: Quod tamen tam repugnat, quàm quod modus aliquis non à se ipso, sed ab extrinseco Dei libito habeat, quod duratio, vbicatio, aut creatio sit. Contra hos, inquam, minor probatur: quia existentia corporis, & sanguinis Christi, eorumque noua productio cum existentia panis, & vini nullam repugnantiam aut oppositionem physicam sortitur magis, quàm productio pristina, qua in cælis semper conseruatur: solaque accidentalitatis præsentia eorum sub speciebus panis, & vini cum horum destructione naturaliter coniuncta, & connexa est: igitur noua illa productio corporis, & sanguinis Christi ad conuersionem Eucharisticam non attinet.

14.

Deinde eadem minor suadet, quia humani-

tas Christi Domini in institutione venerabilis Sacramenti eius conuersionis causa fuit, vel per modum instrumenti physici, vel per modum instrumenti moralis, vt compertum est: imò eiusmodi conuersionem Eucharisticam, quoties de facto fit, sicuti & reliquorum donorum supernaturalium, ac miraculorum productionem, qualiscumque ab initio Ecclesiæ fuerit, futurave sit in humanitatem Christi velut causam refundendam esse pie, & probabiliter credi potest, vt docet P. Suarez de Incarnat. disp. 31. sect. 2. dub. 2. At humanitas Christi non fuit causa per modum instrumenti physici, aut moralis productionis terminata ad corpus, & sanguinem suum: eiusmodi ergo productio noua conuersionem Eucharisticam non constituit, deque eius ratione non est. Minor proxima suadet: quia in primis humanitas Christi, siue eius corpus, & anima productionis illius causa non sunt per modum instrumenti physici, aliàs se ipsa physice, & immediate causarent, seque ipsis priora ordine naturæ futura essent; quod tamen suprà lib. 4. repugnare ostensum est. Deinde: per modum instrumenti moralis eius productionis causa esse non possunt: ideo enim corpus, & anima Christi se ipsa physice causare non possunt, quia aliàs antequam existerent, pro priori naturæ extitisse intelligerentur: at hoc idem sequeretur ex causalitate morali, quæ se ipsa causarent, cum causa etiam moralis pro priori naturæ ad suum effectum postulet existere.

Rursus, eadem minor suadet ex Concilio Tridentino sess. 18. cap. 4. ibi: *Quoniam autem Christus. Redemptor noster corpus suum, id quod sub specie panis offerebat, verè esse dixit; ideo persua sum semper in Ecclesia fuit, idque nunc denno sancta Synodus declarat, per conuersionem panis, & vini conuersionem fieri totius substantiæ panis in substantiam corporis Christi Domini, & totius substantiæ vini in substantiam sanguinis eius: qua conuersio conuenienter, & proprie à sancta catholica Ecclesia transubstantiatio est appellata.* Ex quibus verbis in hunc modum argui potest, & solet. Ex sola veritate verborum Christi colligit Ecclesia, conuersionem substantialem panis, & vini in corpus & sanguinem Christi vi verborum consecrationis fieri: at seorsim à noua productione corporis, & sanguinis Christi, eo ipso quod sub speciebus panis, & vini esse incipiant, sub iisque panis, & vinum esse desinant, verba consecrationis; nimirum *hoc est corpus meum, & hic est enim calix sanguinis mei*, &c. vera erunt: igitur sine noua productione corporis, & sanguinis Christi potest fieri transubstantiatio panis, & vini in corpus, & sanguinem Christi Domini, ac proinde eiusmodi noua productio de ratione transubstantiationis, siue conuersionis Eucharisticæ non est, nec de facto admittenda est. Vno verbo: nihil aliud requiri potest ad conuersionem Eucharisticam, quam quod ad veritatem verborum Christi requiritur, cum ex hac illam inferat Concilium: ad hanc autem non est opus noua productione corporis, & sanguinis Christi: ergo nec ad illam.

Definitionem autem termini à quo de ratione conuersionis non esse suadent Authores secundæ sententiæ: tum à paritate rationis, nec enim est potior ratio, cur terminus à quo conuersionis desinere esse debeat, quàm terminus ad quem incipere

15.

16.

at inceptio termini *ad quem* non est de ratione conuersionis : ergo nec desitio termini *à quo* : tum iisdem ferè argumentis , quibus productionem termini *ad quem* de ratione conuersionis non esse nituntur : siquidem in primis si desitio termini *ad quem* de ratione conuersionis esset , maximè vt esset effectus productionis termini *ad quem* ex ea naturaliter , & inenitabiliter sequens , vt in conuersione ligni in ignem vsuuenit : atqui desitio , aut annihilatio panis , & vini non est effectus productionis corporis , & sanguinis Christi eam naturaliter , & infallibiliter consequens , cum potius ex sola vnione corporis , & sanguinis Christi cum speciebus panis , & vini horum desitio , & in nihilum reditio naturaliter , & infallibiliter profiscatur . Deinde ad veritatem verborum consecrationis opus non est , vt substantia panis , & vini absolute esse desinat , sed satis est , vt sub speciebus panis , viniq; esse desinat ; & respectu illarum munus causa materialis , siue substantiæ exerceat : ergo ea desitio non est necessaria ad conuersionem Eucharisticā , quæ ex sola veritate verborum consecrationis ab Ecclesia colligitur .

17. Secundò pro secunda sententia argui potest : quia forma substantialis alimenti conuertitur in animam rationalem vi actionis nutritiue : at anima rationalis vi actionis nutritiue de nouo non producit , cum ante eam producta supponatur : ergo ad conuersionem productio termini *ad quem* , ac per consequens nec desitio termini *à quo* necessaria est . Maior probatur : quia forma substantialis alimenti non creatur : ergo nec annihilatur : ergo non desinit in nihil : ergo desinit in aliquid : forma autem substantialis in aliquid desinit non nisi in aliam formam desinere potest : sicut compositum desinens , & in corruptionem abiens in aliud compositum desinit : ergo forma substantialis alimenti in animam rationalem desinit : nec enim est alia forma , in quam desinere possit , atque aded in animam rationalem conuertitur : conuerti namque in aliud , & in aliud desinere esse recipiuntur .

C A P V T III.

Nostra sententia proponitur , & quadam corollaria ex ea inferuntur.

18. **Q**uæstio hæc inter Authores tantoperè controuersa merè vocalis est & tota in hoc vnum reuocatur : an successio vnus rei loco alterius quoad aliquid vtrique commune , absque vlla , vtriusque productione , aut desitione conuersio vocitanda sit ? Id quod P. Agidius de Sacrament. q. 75. art. 4. & P. Arriaga disp. 1. de generat. sect. 4. rectè annotarunt . Quare cum plures præfatam successionem , & vicissitudinem duarum rerum siue noua vnus productione , & alterius desitione conuersionis nomine subintelligi velint ; alij autem , iique non pauci nouam vnus rei productionem cum alterius desitione coniunctam voce conuersionis subaudiri malint : ipse cum vtriusque , & non magis cum his quàm cum illis loquendum arbitror . Cum enim voces id significant , quod homines per eas significare volunt ; & vna conuersionis significatio aliquibus , alia aliis magis ardeat , sanè vtræque amplectenda , & neutra rei-

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

cienda est . Quamquam autem quæstio hæc merè vocalis sit , magni tamen habenda est , eo quod ad conuersionem Eucharisticam explicandam , eamque aduersus sectarios , præsertim nobis caruos defendendam magnoperè conferat .

19. Igitur conuersio bifariam sumi potest : primò , prout est actio destructiua vnus , & productiua alterius cum lucta inter vtrumque ob aliquod intrinsecum , & reale , quod ab vno aufertur , & alteri confertur : qua ratione elementa v. g. in mixtâ conuertuntur , & mixta in elementa reuertuntur . Secundò sumi potest conuersio prout est successio quadam duarum rerum , quarum altera in aliquo tertio vtrique communi succedit alteri , cuique vicem gerit , & munere fungitur : esto neutra denuo desinat , aut denuo producat : qua ratione substantia panis , & vini in corpus , & sanguinem Christi conuertitur , & qua ratione quamuis calor antea productus subiecto frigido postea vniretur , frigusque expelleret id satis esset , vt quis de frigido fieret calidus : ac proinde vt frigus in calorem conuerteretur . Et quidem conuersionem significare actionem constat ex Aristotele 1. de generat. capite 1. vbi desinit , *generationem esse mutationem totius in totum nullo sensibili manente , vt subiecto eodem* : at mutatio totius in totum est conuersio : ergo generatio , siue actio in conuersione , ac per consequens hæc in actione ab Aristotele constituitur . Quod autem conuersio sit successio quadam , aut ordo rerum , qua altera succedit alteri , constat ex B. Thoma 3. part. quæstione 73. art. 4. ad 1. ibi : *unde cum hæc conuersio substantialis importet quandam ordinem substantiarum , quarum vna conuertitur in alteram , est sicut in subiecto in vtrâque substantia , sicut ordo , & numerus* : quibus verbis conuersionem substantialem vnus substantiæ in totam aliam docet , non tam esse actionem , aut relationem transcendentalem , quàm relationem prædicamentalem vnus substantiæ succedentis alteri , cum vtrâque realiter identificatam , haud aliter ac ordo , aut numerus sunt relationes prædicamentales , quæ in rebus ordinatis , & numeratis per identitatem reperiuntur .

20. Explicatur appositissimo exemplo : creatio bifariam significat : primò productionem rei cum nouitate essendi , siue inceptione : qua ratione res dum continuè conseruatur , non creatur : & in hoc sensu dicitur Deus in Genes. c. 2. die septima , requieuisse ab vniuerso opere suo , eo quod eo die transacto mundum amplius non crearet , sed solum conseruaret . Secundo significat creatio productionem rei præscindendo ab inceptione , & nouitate essendi : qua ratione ab Augustino c. 12. de Genesi ad litteram , dicitur creatura quamdiu à Deo conseruatur , ab eo semper fieri , & creari : ibi , *sicut aër præseente lumine non factus est lucidus , sed fit , & paucis intercisis : semper ab illo fieri , semperque perfici debemus inherentes ei , &c.* vtrâque creationis rationem scitè complexus est D. Thomas q. 3. de pot. art. 3. ibi : *creatio importat relationem prædictam cum nouitate essendi : unde non oportet , quod res quodocunque est , creetur ; licet semper referatur ad Deum : quatinus non esset inconueniens dicere , quod sicut aër quandiu lucet , illuminatur à sole ; ita creatura , quandiu habet esse , fiat à Deo .* Quemadmodum ergo creatio modo significat nouitatem essendi , modoque eam

Ad non

non significat: ita similiter conuersio termini *ad quem* nouam productionem, nouamque termini *à quo* modo significat, eamque modò non significat, sed successionem, & ordinem eorum hactenus explicarum.

21.

Potèrò autem cum terminus *à quo* & terminus *ad quem* adæquatè non distinguuntur, sed vel eodem subiecto, vel eadem forma constituuntur: tunc conuersio vnius in alium formaliter in actione productiua termini *ad quem*, & destructiua termini *à quo* consistit: & hac ratione album in nigrum, lignum in ignem, & quoduis compositum substantiale, aut accidentale in aliud conuertitur. Cum verò terminus *à quo*, & terminus *ad quem* adæquatè distinguuntur; tunc conuersio vnius in alium non in actione, sed in successionem, & vicissitudine quadam formaliter sita est: & hac ratione quauis forma in aliam conuertitur; quamuis enim, ubi frigus verbi gratia in calorem conuertitur, calor producat de nouo, ea tamen productio impertinenter se habet ad hoc, vt frigus in calorem conuertatur: namque vt supra hoc ipso cap. dicebam, licet calor non produceretur de nouo, sed post suam productionem, vel extra subiectum, vel in alio subiecto, vniretur huic subiecto frigido, & ab eo frigus depelleret, sanè id sufficiens esset, ad hoc vt quis redderetur de frigido calidus, vtque eodem redit, frigus conuerteretur in calorem, & hac etiam ratione substantia panis, & substantia vini in substantiam corporis, & sanguinis Christi conuertuntur.

22.

Hinc colligitur primò, decisio illius quæstionis; an quæuis res creata in quamuis aliam conuertere possit? Cuius partem affirmantem tuerentur Scotus in 4. dist. 1. quæst. 1. D. Thom. 3. p. quæst. 75. art. 4. ad 3. Caietanus ibi. Richardus, Maior, Capreolus, Guillelm. de Rubione Gabriel, Bellarminus de Eucharist. cap. 13. negantem verò tuerentur Durandus in 4. distinctione 11. quæstione 2. & qu. 3. Paludanus, Canus, Vasquez, & alij. Verum conuersio distinguenda est: & si sumatur prout est actio, & identitatem inadæquatam termini *à quo*, & termini *ad quem* importat, insiciendum est, quodlibet conuertere posse in quodlibet; cum qualibet inuicem inadæquatè identificari, & subiecto, formæ communicari non possint. Quod si sumatur conuersio, prout est successio, seu vicissitudo, aut ordo quidam; tunc quodlibet in quodlibet conuertere potest: cum nulla res creata sit, quæ alteri in eadem materia, aut in eadem forma, aut saltem sub iisdem accidentibus succedere non possit: si quæ enim res alteri ne in iisdem accidentibus succedere posset, maxime Angelus corpori, aut corpus Angelo: at utraque successio possibilis est: prior quidem: quia sicut corpus Christi quamuis in Eucharistia modo spiritali existat, tamen panis sub eius accidentibus succedit; ita similiter Angelus, quantumlibet spiritus sit, corpori tamen sub eius accidentibus succedere poterit. Posterior etiam successio possibilis est, nimirum si Angelus accidentia corporea dimittat, eaque corpori, cuius sunt, cedat, atque restituat. Quod autem ait Augustinus lib. 7. de Genesi ad literam cap. 12. ibi: *Corpus autem aliquod, siue terrenum, siue celeste conuertere in animam, fierique naturam incorpoream, neque quenuquam sensisse scio;*

neque fides hoc habet: hoc, inquam, Augustini testimonium de conuersione, prout est actio, & cum identitate coniuncta est, non verò de ea, prout est successio, & cum adæquata distinctione terminorum *à quo* & *ad quem* coheret, intelligendum est.

23.

Colligitur secundò decisio illius quæstionis; an aliqua creatura possit conuertere in Deum, aut Deus in aliquam creaturam? Cuius partem negantem tuerentur B. Thomas ubi supra. Scotus quodlib. 8. art. 1. Vvaldensis t. 2. de Sacrament. cap. 20. Paludan. Gabriel, Scotus, Henricus, Ledesma, Suarez, & alij. Affirmantem autem tuerentur Caietanus, Maior, & alij. Cæterum, distinguenda est conuersio: & prout est actio destructiua termini *à quo*, & productiua termini *ad quem*, & vtriusque identitatem in aliquo importat, sicut in ligno in ignem conuersio vsuuenit; hoc, inquam, sensu creatura in Deum, aut Deus in creaturam conuertere non potest: eo quod Deus, & creatura nulla ratione identificari possint, iuxta illud Athanasij in symbolo: *vnus autem non confusione substantia, sed unitate persone*: & etiam eo quod Deus destrui, aut produci nequeat; vti D. Thomas cap. superiori citatus ratiocinatur. Quod si conuersio sumatur prout est successio, & ordo omnis confusionis, aut identitatis expers, non conspicio, cur creatura aliqua in Deum, Deusque in creaturam hoc sensu conuertere nequeat, cum creatura Deo Deusque creatura quoad aliquam denominationem intrinsecam, & realem succedere possit: Quæ ratione, si Deus naturam humanam Petri eius substantia spoliaret, eamque sibi hypostatice vniret, sanè substantia Petri in substantiam Dei conuersa esset, Petrusque in Deum conuerteretur: deinde si Deus substantiam illam Petri dimitteret, eamque substantiam Petri restitueret; sanè substantia Dei in substantiam creatam Petri rediret, & Deus in Petrum iteratò conuerteretur: & quidem sicut Deus potuit incipere homo esse absque sui mutatione, vt explicat Augustinus 3. de Trinitat. cap. 12. & similiter desinere esse homo absque sui mutatione: non est, cur absque vlla mutatione nequeat esse terminus *à quo*, & terminus *ad quem* conuersionis; quin ob id in illum vlla mutatio, aut vicissitudinis obumbratio cadat.

24.

Verum, quia hic loquendi modus de Deo plerisque Theologis religionem iniicit; ideo dici potest nihil in Deum conuertere posse, aut è contra: primum, quia vt ait Scotus, ad conuersionem non solum necessaria est successio, quæ vna res alterius munus aliquod etiam intrinsecum obeat, eiusque vices fungatur: verum etiam, vt ea successio fiat virtute alicuius agentis superioris, cuius arbitrio, & dominio terminus *à quo*, & terminus *ad quem* subditi, atque obnoxij sint: cum ergo Deus arbitrio nullius agentis superioris subiici posset, sanè terminus *à quo* aut *ad quem* conuersionis esse non poterit, quantumlibet alicui creature succedere, aut è contrario possit. Secundo: quia ad conuersionem requiri potest successio non qualis qualis, sed ea, quæ vera mutatio termini *à quo*, & termini *ad quem* sit: cum ergo Deus immutabilis sit, sanè conuersionis terminus *à quo*, aut *ad quem* esse non poterit.

poterit. En nostram de conuersione sententiam inter duas cap. præcedenti propositas, & extremè oppositas mediam; vti nam eo nomine magis ruit: reliquum est, vt aduersariorum argumenta dissoluamus.

CAPVT IV.

Argumenta contraria soluntur.

25.

AD primum argumentum pro prioris sententiæ priore parte, respondeo: nulla creatio est de facto, quæ cum nouitate essendi coniuncta non sit: nulla, inquam, creatio à conseruatione distincta: at possibilis est creatio à conseruatione distincta, quæ cum nouitate essendi non cohareat: nimirum ea, quæ Deus aliquid ab æterno independentem à subiecto primò produxisset: ergo similiter, esto nulla sit conuersio de facto, quæ cum noua termini à quo definitione connexa non sit, tamen possibiliserit, &c. Deinde respondeo: datur etiam de facto conuersio absque ea definitione termini à quo, cum anima rationalis absque sui definitione in formam cadauericam per successionem quandam conuerteretur. Hinc ad secundum argumentum conuertitur: Ad tertium, & quintum cap. præcedenti ad finem respondi.

26.

Ad quartum respondeo; corpus, & sanguinem Christi corruptis speciebus consecratis conuertere posse, & solere in carnem comedentis in chilum, phlegma, aliaque si maius viliora: conuertere, inquam, per successionem, aut ordinem toties explicatam; eo quod corpus, & sanguis Christi sub iisdem accidentibus, præfatis substantiis de nouo productis succedat: vel quia eadem quantitas, quibus corpus Christi, & eius sanguis suberat, in iis remanet: vel si quantitas indistincta non est à re quanta, quia ex tot accidentibus consecratis quantumuis corruptantur; incredibile est, aliqua non superesse, omniaque penitus interire. Vt enim bene philosophatur in præfati Arriaga; plus est Deus, quantus est, hypostatice vniri carni, chilo, phlegmati, nostrasque sordes induere, quam eius corpus, & sanguinem in præfatas substantias conuertere per meram successionem absque villa cum eis identitate: at illud prius non repugnat: cur ergo posterius? Quod autem aiunt Patres, Christum in Sacramento Venerabili non conuertere in carnem comedentis, sed potius comedentem in Christum conuertere, intelligendum est de conuersione, non prout est successio, sed prout est actio, & identitatem importat: quasi dicerent, corpus, & sanguinem Christi non conuertere per identitatem physicam, & inadæquatam in substantiam comedentis, vti in reliquis alimentis accidit, sed potius comedentem conuertere per identitatem quandam affectiuam in eum, à quo comeditur. Ad sextum respondeo: definire esse in aliud prout ad terminum à quo conuersionis oportet, est definire esse absolutè, & verè, non tamen in se semper, sed interdum quoad aliquod eius accidens: hac autem ratione omne, quod in aliud conuertitur, iuxta nostram sententiam esse definit.

27.

Ad primam rationem pro posteriori parte eius sententiæ respondeo; esto nulla sit de facto con-

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

uersio, cuius terminus ad quem de nouo productus non sit; inde tamen effici non posse, eiusmodi productionem de ratione conuersionis vt sic esse: vti supra initio huius capituli monuimus. Deinde conuersio Eucharistica panis, & vini in corpus, & sanguinem Christi cum productione noua corporis, & sanguinis Christi coniuncta non est. Ad primam probationem oppositam desumptam ab autoritate Patrum respondeo; cum docent, corpus Christi creari, confici, fieri, &c. eos intelligendos esse non de creatione, & effectione physica, sed de creatione, & effectione morali; qua perinde corpus, & sanguis Christi sub speciebus panis, & vini collocantur; ac si ex pane, & vino verè, & physice efficerentur, eorumve loco strictè crearentur. Quam solutionem in hunc modum confirmo: quia non magis asserunt Patres corpus, & sanguinem Christi in Sacramento altaris creari, confici, aut fieri ex pane, & vino; quam panem, & vinum esse post consecrationem corpus, & sanguinem Christi: at hæc posteriora verba Sanctorum Patrum non significant veram, & physicam identitatem inter substantiam corporis, & sanguinis Christi, & substantiam panis, & vini, cum eiusmodi identitas adæquata, aut inadæquata nulla admitti possit, vt compertum est: sed solam identitatem moralem, qua corpus, & sanguis Christi substantiæ panis, & vini perinde succedunt, ac si more ignis ex ligno producti veram identitatem inadæquatam cum eis haberent: ergo similiter priora SS. Patrum verba non productionem aliquam physicam terminatam ad substantiam corporis, & sanguinis Christi, sed solam moralem significant. Maior probatur: rum ex Damasceno libro 4. de fide capite 14. ibi: *quomodo potest, qui panis est, corpus esse Christi? consecratione*: idemque habetur in cap. ego Berengarius de consecratione, distinctione 2. ibi: *panis, & vinum post consecrationem sunt verum corpus, & sanguis Christi*: idem passim apud alios Patres habetur.

28.

Secundo ad eandem probationem respondeo; in iis propositionibus, in quibus asserunt Patres ex pane creari, confici, aut fieri corpus Christi, sermonem ipsis esse de actione, quæ, cum terminetur ad solam præsentiam Christi sub speciebus panis, translative tamen dicitur, terminari ad corpus Christi. Quam solutionem ita suadeo: in 8. synod. act. 6. sess. 3. circa finem dicitur ibi: *verè nos confitemur diuinum corpus panem fieri*: at cum corpus Christi dicitur fieri panis, non est intelligenda ea locutio de actione, quæ ad substantiam panis verè terminetur, cum ea desinat potius, quam producat; sed de ea actione, quæ ad accidentia panis ei superstitia, seu, vt verius loquar, ad eorum præsentiam, & vniionem terminetur; in hunc autem similem fandi modum: *corpus Christi fit id, quod accidentibus panis subest, ac præsens est*: ergo etiam cum è conuerso dicitur panis fieri corpus Christi, neuiquam intelligenda est ea locutio de actione, quæ ad corpus Christi verè terminetur, sed tantum de ea actione, quæ verè terminatur ad sola accidentia, quibus corpus Christi subest, & præsens est, reduplicatiue in quantum iis subest, ac

Aa 2 præsens

præfens est, quæque verè ad eam præfentiam, & denominatiuè tantum ad ipsum Christi corpus terminetur.

29.

Ad secundam probationem oppositam respondeo; esto in conuersione Eucharistica sola accidentalis vnio, & præfentia corporis Christi per actionem adductiuam producat, & substantia ipsius corporis denuo improducta sit; hoc tamen non obstante eam conuersionem substantialem esse: quia licet actionem illam adductiuam præsupponat, in ea tamen non consistit, sed in ordine, & relatione successione, cuius fundamentum est substantia panis, & terminus ad quem substantia corporis Christi: ac proinde ea relatio, & conuersio in ea sita substantialis censenda est. Cum autem vnus corpus alteri in eodem loco per actionem adductiuam succedit, nulla ibi conuersio substantialis est: non quia actio eam successione fundans merè adductiuam, & accidentalis est, sed quia absolute nulla ibi conuersio est, eo quod nihil intrinsecum, & reale vtrique corpori commune sit, aut ab vno ad aliud transeat: conuersio autem substantialis conuersionem absolutam includit, & sine ea stare non potest. Quod si conuer-

sio Eucharistica in actione adductiuam formaliter consisteret, vt complures asserunt, non conspicio sanè, qua ratione ea conuersio substantialis defendi posset. Ad secundum, & tertium argumentum pro eiusdem sententiæ posteriori parte supra cap. 2. & 3. factum est satis. Ad quartum etiam respondeo; formam alimenti in animam rationalem per successionem, & ordinem conuerti, vt cap. 3. ad finem probatum manet.

Argumenta pro secunda maiori ex parte efficacia sunt: illudque, ni fallor, manifestè conuincunt, conuersionem aliquam sine desitione termini à quo, aut productione termini ad quem stare posse: quæ altera nostræ sententiæ pars est. Cæterum non conuincunt, nec possunt, conuersionem in alio sensu usurpari posse, in quo sine desitione vnus termini, & productione alterius nunquam stare queat: quæ nostræ sententiæ posterior pars est. Et quidem, quoties conuersio in hoc secundo sensu usurpatur, in eo nec panis, & vinum in corpus, & sanguinem Christi, nec vlla forma in aliam formam, vllumve subiectum in aliud conuerti possunt, vt supra fusè exposuimus.

30.

LIBER SEPTIMVS

DE

Loco, tempore & infinitate corporis naturalis.

TRACTATVS PRIMVS.

De Loco corporis naturalis.

CAPVT PRIMVM.

An Locus, & Vbi distinguantur inter se, & à substantia corporis naturalis, alteriusve rei locata?

I.

QUANTVM mea opinio est, Vbi prædicamentale nihil aliud est, quàm locus cuiusque rei, & è conuerso. Verùm quia neoterici contra communem veterum Philosophorum sententiam tumentur, vbi non esse locum, sed potius entitatem quandam à loco, & re locata distinctam, aut certè in vtriusque complexo sitam: ideo propositam sententiam hunc in modum probo, & confirmo: rem esse alicubi est aliquem locum habere, & eam esse vbicunque est omnem, & quemcunque locum habere: locus ergo, & vbi coincidunt, si communis omnium loquendi, & sentiendi modus spectetur. Deinde, sicut interroganti qualis sit res, responderi solet eam talem esse, v.g. albam, aut nigram: ita interroganti, vbi sit res, responderi solet, eam esse hîc, siue hunc locum habere: at qualitas, & talitas rei, siue forma denominans rem qualem, & forma denomi-

nans talem est omnino eadem: ergo etiam vbi, & locus, siue forma denominans rem vbilibet se habentem, ac forma denominans rem locatam est omnino eadem. Rursus: illud, quo res corporea versus longum, latum, & profundum extenditur, est vbi partium illius, quo nimirum aliæ extra alias sunt: at extensio rei corporeæ quoad longitudinem, latitudinem, & profunditatem, est eius spatium, siue locus: igitur etiam vbi rei eius spatium, seu locus est. Maior indubitata est: minor etià non videtur posse negari, ad eaque respexit ille Met. 3.

Dum spatium victor victi considerat hostis.

Vbi Cadmus extensionem, & magnitudinem serpentis à se interfecti considerans, eius spatium considerare, & admirari dicitur.

Præterea spatium loci est id, quod per motum localem conficitur: at solum vbi rei intrinsecum per motum localem conficitur, ac denuo producit: spatium ergo rei eius vbi est. Minor perspicua est, & statim inferius ostenderetur: maior etiam vsque adeo nota est, vt nihil communius apud omnes dici solet, quàm spatium tot leucarum v.g. tanto, vel tanto tempore confici, aut peragi posse: spatium ergo loci efficitur, atque producit. Tandem locus vt formaliter, ac

2.